This PDF you are browsing now is a digitized copy of rare books and manuscripts from the Jnanayogi Dr. Shrikant Jichkar Knowledge Resource Center Library located in Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University Ramtek, Maharashtra.

KKSU University (1997- Present) in Ramtek, Maharashtra is an institution dedicated to the advanced learning of Sanskrit.
The University Collection is offered freely to the Community of Scholars with the intent to promote Sanskrit Learning.

Website
https://kksu.co.in/

Digitization was executed by NMM

https://www.namami.gov.in/

Sincerely,

Prof. Shrinivasa Varkhedi
Hon'ble Vice-Chancellor

Dr. Deepak Kapade
Librarian

Digital Uploaded by eGangotri Digital Preservation Trust, New Delhi
https://egangotri.wordpress.com/

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

M-1392

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय ग्रंथालय

हस्तलिखित संग्रह

दाखल क्र. M1392 विषय पूजाविधी

नांव व्यासपूजा MSS.

लेखक / ~~लिपीकार~~ निलकंठ धुंडीराज धर्माधिकारी

पृष्ठ 12 काळ — पूर्ण / ~~अपूर्ण~~

M-1392

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

पुण्याहवाचन

अथ आषाढ पौर्णिमायो व्यासपूजा लिख्यते ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ व्यासपूजा प्रारम्भः ॥ आषाढ पौर्णमास्यो व्यासपूजा उक्ता । तत्र त्रिमुहूर्ता-वेत् परैव ग्राह्या ॥ तत्र प्रयोगः ॥ तत्र प्रातः कृतनित्यकृत्यः भानेः गङ्गादौ स्नानं कृत्वा, स्नात्वा, पूजास्थाने आगत्य, भूमिं गोमयेन उपलिप्य, तत्र भद्रं सर्वतोभद्रं विरच्य, पाद्यमदेशे आसनं न्यसेत् ॥ अनन्तरं पूजा प्रारम्भः कर्तव्यः ॥ देशकालौ संकीर्त्य, व्यासपूजां करिष्ये इति संकल्प्य गणेशाम्बिकाऽऽसनदिग्बन्धादि कुर्यात् ॥ प्रणवस्य ऋष्यादि उच्चार्य, षडंग न्यासः । गुरुचरणेन स्वशरीरे न्यासत्रयं कर्तव्यः ॥ करषट्जानु-कटिनाभिहृदयकण्ठवाहुषु ॥ भ्रुवोर्नेत्रयोश्च शिरसि वामादौ गुरुचरणं न्यसेत् ॥ ॐ सहस्रशीर्षा० वामकराय नमः ॥ ॐ पुरुष एवेदं० दक्षिणकराय नमः

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

एतावानस्य॰ वामपादाय नमः ॥ त्रिपादूर्ध्व॰ दक्षिणपादाय नमः ॥
तस्माद्विराड॰ वामजानवे नमः ॥ यत्पुरुषेण॰ दक्षिणजानवे नमः ॥
तं यज्ञं॰ वामकट्यै नमः ॥ तस्माद्यज्ञा॰ दक्षिणकट्यै नमः ॥ तस्मा-
द्यज्ञात्सर्वहुत ऋच॰ नाभ्यै नमः ॥ तस्माद्यजुः॰ हृदयाय नमः ॥
यत्पुरुषं व्यदधुः॰ कण्ठाय नमः ॥ ब्राह्मणोऽस्य॰ वामबाहवे नमः ॥
चन्द्रमा मनसो॰ दक्षिणबाहवे नमः ॥ नाभ्या आसीद्॰ मुखाय नमः ॥
सप्तास्यासन्॰ नेत्राभ्यां॰ ॥ यज्ञेनयज्ञ॰ शिरसे स्वाहा ॥
मा पुरुषं॰ हृदयाय नमः ॥ चन्द्रमा मनसो॰ शिरसे॰ ॥ नाभ्या आ-
सीत्॰ शिखायै वषट् ॥ सप्तास्यासन्॰ कवचाय हुम् ॥ यज्ञेन-
यज्ञ॰ अस्त्राय फट् ॥ आदौ निर्विघ्नाप्तिसिद्ध्यर्थं गणपतिपूजनं,

॥ १ ॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

पञ्चदशैः पुरुषाह्वानं च कृत्वा ॥ कलशाराधनं, वोरद्वन्दिनं
वैदाभ्रजा० ॥ शंखोदकेन पूजाद्रव्याणि संप्रोक्ष्य, आत्मानं च प्रोक्ष्य
सर्वतोभद्रे तंदुलपुंजोपरि देवताऽऽवाहनं कुर्यात् ॥ तद्यथा-
पूर्वे (१) ब्रह्मणे नमः ब्रह्माणं आवाहयामि ॥ आग्नेये-(२) सोमाय नमः
सोमं आवाहयामि ॥ दक्षिणे (३) ईश्वराय नमः ईश्वरं ० ॥ नैर्ऋत्ये (४)
इंद्राय नमः ० ॥ आग्नेये (५) अग्नये नमः ० ॥ दक्षिणे (६) यमाय
नमः ० ॥ नैर्ऋत्यां (७) निर्ऋतये ० ॥ पश्चिमे (८) वरुणाय ० ॥
वायव्यां - (९) वायवे नमः ० ॥ (१०) वायु-सोम-मध्ये - अष्टवसु-
भ्यो ० ॥ (११) सोमेशानमध्ये - एकादशरुद्रेभ्यो ० ॥ (१२) ईशानेद्र-

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

ब्रह्ममध्ये - द्वादशादित्येभ्यो० ॥ (१३) इंद्राग्नीमध्ये - आश्विनीभ्यां० ॥ (१४) आग्नेयममध्ये - विश्वेभ्यो देवेभ्यो मैनृकेभ्यो० ॥ (१५) यमनिऋतिमध्ये - गरुडध्वजेभ्यो० ॥ (१६) निऋतिवरुणमध्ये - भूतगणेभ्यो० ॥ १७ वायुवरुणमध्ये - गन्धर्वापिशाचेभ्यो० ॥ (१८) वायुसोममध्ये - स्कन्दाय० ॥ (१९) अष्टमाय नमः ॥ ॥ (२०) वृत्तमहाकालेभ्यो नमः० ॥ (२१) ब्रह्मेशानमध्ये - दक्षादिमरुद्गणेभ्यो नमः० ॥ (२२) ब्रह्मेंद्रमध्ये - दुर्गायै नमः ॥ २३ विष्णवे नमः० ॥ २४ ब्रह्माग्निमध्ये - ब्रह्मण्यै नमः० ॥ २५ ब्रह्मयममध्ये - मरुद्भ्यो० ॥ २६ ब्रह्मनिऋतिमध्ये - गणपतये नमः० ॥ २७ ब्रह्मवरुणमध्ये - अक्षोभ्यो नमः ॥ ॥ २८ ब्रह्मवायुमध्ये - मरुद्भ्यो नमः० ॥ २९ ब्रह्मधरामूले कर्णिकायः - पृथ्वै नमः० ॥ ॐ गंगादिसरिद्भ्यो नमः० ॥ ३० क्षीरसागरेभ्यो नमः० ॥ ३१ ब्रह्मोपरि - भैरवेभ्यो नमः० ॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

३३ नमश्चक्रधरिण्यै - सोमादिसान्नि ध्यैकमेण आयुधाने - गदायै नमः ०॥
३४ त्रिशूलायनमः ०॥ ३५ वज्रायनमः ०॥ ३६ शक्तयेनमः ०॥ ३७
दण्डायनमः ०॥ ३८ खड्गायनमः ०॥ ३९ पाशायनमः ०॥ ४० अंकुशा
यनमः ०॥ ४१ नक्षत्रे - गौतमायनमः ०॥ ४२ भरद्वाजायनमः ०॥
४३ विश्वामित्रायनमः ०॥ ४४ कश्यपायनमः ०॥ ४५ जमदग्नये
नमः ०॥ ४६ वसिष्ठायनमः ०॥ ४७ अत्रयेनमः ०॥ ४८ अरुंधत्यै-
नमः ०॥ ४९ नक्षत्रेः पूर्वाहिदिक्षु - ऐन्द्र्यै नमः ०॥ ५१ याम्यै नमः ०॥
५० नैऋत्यै नमः ०॥ ५२ वारुण्यै नमः ०॥ ५३ चामुंडायै नमः ०॥ ५४
वैष्णव्यै नमः ०॥ ५५ माहेश्वर्यै नमः ०॥ ५६ ब्रह्मण्यै नमः ०॥ इति
षट्पंचाशत् देवताः॥ सर्वतो भद्रदेवताभ्यो गंधं पुष्पं धूपं दीपं -

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

नैवेद्यं फलं लांवृतं दक्षिणादि ना सम्पूज्य । तत्र मध्ये - मही द्यौरित्यादि कलशामृणमात्रं निधाय, वरुणं आवाह्य, सम्पूज्य, मृणमात्रोपरि वस्त्रे, गन्धेन द्वादशारं लिखेत् ॥ तद्यथा - मध्ये त्रिकोणं, तद्बहिः षट्कोणं, तद्बहिः वृत्तं, तत् कर्णिकां तद्बहिः - अष्टौ दलानि ॥ प्रतिदलाग्रे द्वादश राजारान् सपत्नीकान् कुर्यात् ॥ तद्बहिः - चतुर्द्वारं चतुरस्रं विलिख्य त्रिकोणषट्कोणान्तक कर्णिकायां - कुम्भपंचकं, तत्परिधिअष्टदलेषु अष्टौ पंचकानि लिखेत् ॥

पुनः - देशकालौ संकीर्त्य - शुक्लपक्षे मार्गशीर्षमारभ्य श्रीष्मपौषपर्यंतं यावत् - श्रवणो मासारभ्य श्रावणकाले अंडज शुक्ली जादि बहु प्राणि संकुल भागे यात्रानेतृ सर्थं श्रीकृष्णव्यासादीनां सान्निधानसिद्ध्यर्थं श्री क्षेत्रनाथी-

॥ ३॥

सविलेशमनागमनदोषनिवृत्त्यर्थं व्याहोत्कीर्त्तनेन सकलदेवतास्थापन
पूजनं च करिष्ये - इति संकल्प्य ॥ तत्र पीठे कादक्षरमध्ये कर्णिका-
यां - ॐ (१) ॐ आधारशक्त्यै नमः ॥ २ ॐ कूं कूर्मायै नमः ॥ ३ ॐ अं अनंता-
य नमः ॥ ४ ॐ पृं पृथिव्यै नमः ॥ ५ ॐ क्षीं क्षीरसागराय नमः ॥
६ ॐ श्वें श्वेतद्वीपाय नमः ॥ ७ ॐ मां मणिमण्डपाय नमः ॥ ८ कं कल्पवृक्षेभ्यो
नमः ॥ ९ रं रत्नवेदिकायै नमः ॥ १० रं रत्नसिंहासनाय नमः ॥ ११
मं मण्डूकाय नमः ॥ १२ सं सर्वेशकमलासनाय नमः ॥ १३ पीठकोणे-
षु - आग्नेये - गं गणपतये नमः गणपतिं आवाहयामि ॥ इति सर्वत्र ॥
१४ नैऋत्ये - सं - सरस्वत्यै नमः सर० ॥ १५ वायव्ये - दुं दुर्गायै नमः
दुर्गा० ॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

व्या.दू. १६ ईशान्ये - क्षं क्षोत्रपालायनमः ॥ १७ कृष्णपंचकस्य आग्नेये ब्रह्मणेनमः ॥ १८ ईशान्ये - रुद्रायनमः ॥ ॥ ४ ॥

(१) १९ पीठमध्ये मूलमंत्रेण - ॐ कृष्णायनमः कृष्णमावाहयामि ॥ २० पूर्वे - वासुदेवायनमः ०॥ २१ दक्षिणे - संकर्षणायनमः ०॥ २२ पश्चिमे - प्रद्युम्नायनमः ॥ २३ उत्तरे - अनिरुद्धायनमः ०॥

(२) २४ कृष्णपंचकस्य दक्षिणे - मध्ये - वेदव्यासायनमः ०॥ २५ पूर्वे वैशंपायनायनमः ०॥ २६ दक्षिणे - सुमंतवे नमः ०॥ २७ पश्चिमे - जैमिनये नमः ०॥ २८ उत्तरे - पैलायनमः ०॥

(३) २९ कृष्णपंचकस्य उत्तरे - मध्ये - शंकराचार्येभ्यो नमः ०॥ ३० पूर्वे - विश्वरूपाचार्येभ्यो नमः ०॥ ३१ दक्षिणे - पद्मपादाचार्येभ्यो नमः ०॥ ॥ ५ ॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

३२ पार्श्वभागे - हस्तिमल्लाचार्येभ्यो नमः ०॥ ३३ अनुरे नाकाचार्ये-
भ्यो नमः ०॥

(६). ३४ कुम्भार्धचक्रस्य पार्श्वभागे - मध्ये - सनत्कायनमः ०॥ पूर्वे - सनंद-
नायनमः ०॥ ३६ दक्षिणे - सनातनायनमः ०॥ ३७ पार्श्वभागे - सनत्कु-
मारायनमः ०॥ ३८ अनुरे कपिलायनमः ०॥ ३९ सनत्सुजातायनमः ०॥

(८) कुम्भार्धचक्रस्य नैर्ऋत्ये - मध्ये - ऋषभदेवायनमः ०॥ ४१ पूर्वे - धनाजे-
यायनमः ०॥ ४२ दक्षिणे शुकायनमः ०॥ पार्श्वभागे नारदायनमः ०॥

४३ अनुरे - संवर्तकायनमः ०॥

(९) कुम्भार्धचक्रस्य वायव्ये - मध्ये - श्वेतकेतवेनमः ०॥ ४५ पूर्वे - दुर्वासि-
सेनमः ०॥ ४६ - दक्षिणे - भरद्वाजायनमः ०॥ ४७ पार्श्वभागे - रैवत -

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

नायनमः ॥ ४८ अुत्तरे - वामदेवायनमः ॥

(७) ४९ कुम्भार्पणकल्प पूर्वे - मध्ये - द्राविडाचार्येभ्योनमः ॥ ५० पूर्वे - गोविन्दभगवत्पूज्यपादाचार्येभ्योनमः ॥ ५१ दक्षिणे - गौडपादाचार्येभ्योनमः ॥ ५२ पश्चिमे - विवरणाचार्येभ्यो नमः ॥ ५३ अुत्तरे - समस्तविद्याप्रवर्तकाचार्येभ्योनमः ॥

(८) ५४ कुम्भार्पणकल्प आग्नेये - मध्ये - गुरुभ्योनमः ॥ ५५ पूर्वे - परम-गुरुभ्योनमः ॥ ५६ दक्षिणे - परमेष्ठीगुरुभ्योनमः ॥ ५७ पश्चिमे - परात्परगुरुभ्योनमः ॥ ५८ अुत्तरे - समस्तब्रह्मविद्यासंप्रदायिभ्यो नमः ॥

(९) ५९ कुम्भार्पणकल्प ईशान्ये मध्ये - आत्मनेनमः ॥ ६० पूर्वे - अंतरात्मनेनमः ॥ ६१ दक्षिणे - परमात्मनेनमः ॥

॥ ५८ ॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

६२ पश्चिमे - सवित्रे नमः ०॥ ६३ उत्तरे - पर्जन्याय नमः ॥

नतः - प्राग्वदिन्द्रादिलोकपालकानामावाहनम् - ६४ पूर्वे इन्द्राय नमः ०॥

६५ आग्नेये नमः ०॥ ६६ यमाय नमः ०॥ ६७ नैर्ऋते नमः ०॥ ६८ -

वरुणाय नमः ०॥ ६९ वायवे नमः ०॥ ७० सोमाय नमः ०॥ ७१ ईशानाय नमः ०

॥

७२ ईशान - पूर्व - मध्ये - ब्रह्मणे नमः ०॥ ७३ नैर्ऋत्य वरुण मध्ये - अनं -

ताय नमः ०॥ इत्यादि आवाह्य - (पूर्वे - नवग्रहाः, दक्षिणे - एकादशरुद्राः,

पश्चिमे - अष्टौ वसवः, आश्विनीकुमारौ) उत्तरे - द्वादशादित्याः) पुरुषसूक्ते -

न षोडशोप - चारेण संपूज्य, स्तुत्वा, नत्वा च पुष्पांजालिं वक्ष्यमाणमंत्रं -

ध्यात् - (१) कृष्णपिंगले - लक्ष्मी कल्पं शतपत्रनेत्रं पूर्णेन्दुवक्त्रं पुरु -

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

हृन्मित्रं ॥ काहृण्य पात्रं कमनीय गात्रं वन्दे पवित्रं वसुदेवपुत्रं ॥ १॥ नमस्ते वासुदेवाय शुद्ध बुद्धस्वरूपिणे ॥ हिरण्मयेनत्ते मुक्तं साध्यात्मं व्याकरणपिणं ॥ २॥ नमोस्त्वनंताय सहस्त्रमूर्तये ॥ ३॥ कामरूपं कलाधरं कामिनं कामदं प्रभुं ॥ मन्मथं मथुरानाथं मधुसूदनं भणामाम्यहम् ॥ ४॥ आनिकुंचं हेमदाढं कामिनं सुंदरश्रियं ॥ नमाम्यहं यदुनेशं फुल्लेंदीवर लोचनं ॥ ५॥ (२) व्याससंन्यकरूप- वेदव्यासं हृषीकेशं मधुसूदनं भणामाम्यहम् ॥ १॥ (३) अध्यात्मसंन्यकरूप- सर्वशास्त्रार्थतत्वज्ञं परमानंदरूपिणं ॥ ब्रह्मण्यं शंकराचार्यं भणामि विवेकिनं ॥ ७॥ परात्परतरं ज्ञानं योगींद्रं योगिवेदिनं ॥ जितेंद्रियं जितक्रोधं महावीर्यं भणामाम्यहम् ॥ ८॥ स्वासने-

॥ ६॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

स्थित्वानियमधार्मिनां कुर्यात्। — माधवश्वशुरौ मास्तान् सर्वभूतहिता-
मयै॥ स्वयं स्थास्यामि दोषां के ज्ञस्मीसह जगत्पतिः॥ १॥ सुप्तवैवो-
त्थितो मावत्पश्येद् यावत् सनातनः॥ अहं-पं मावत्स्थास्यामि सर्व-
भूतहिताय वै॥ २॥ मायेण मावृषि प्राणिसंकुलं दृश्यते जगत्॥
अतस्तेषामहिंसार्थं पक्षान् वै श्रुतिसंज्ञितान्॥ ३॥ स्थास्यामि-पशुरो
मास्तान् अत्रैवासाने वाध्वके॥ -पशुरोऽत्र वसेन्मास्तान् वि हरेत्रिमृतः
क्वाप्यन्॥ ४॥ वीजां कुराणां जीवानां हिंसात्र मतो भवेत्॥ अपशवो रुद्रै-
जौ वीर्यि द्यापि मि वर्द्धमते महो॥ ५॥ रुद्रमैर्यकैस्तथाऽध्वकैर्नाना-
रूपै स्समन्ततः॥ अनेनां दृष्टाऽभि आज्ञादधां निवसाम्यहम्॥ ६॥
अकल्पवन्नमिति ब्रूयुः कथाऽस्यस्था ये द्विजोत्तमाः॥ निवसन्नु सुरवेनात्र

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

ध्या.सू. ॥७॥ गामिभ्यामः कृणार्थनाम् ॥ ॐ यथाऽऽपो अद्यभ्यं चक्षुऋषीं कृतिभ्यो वयं
मुदा ॥ ७ ॥ -धातुभिस्त्वे यतीनां चयः कारमणि धर्मविद् ॥ सर्व-
तीर्थेषु यत्पुण्यं सर्वदानेषु यत्फलम् ॥ तत्सर्वं ऽमने भर्मः आजाद्मां
विष्णु प्रजन्ते ॥ ८ ॥ इति ॥ शेषमर्थकवयेर्ऽस्मिन् कृणाभणिगणान्विते ॥
श्वेतद्वीपालोदेव कुरूनि प्रांजगत्पते ॥ ९ ॥ सुते त्वयि जगन्नाथे
जगत्सुप्तं अनेदिदं ॥ विबुद्धे च विबुद्धं च प्रसन्नो मे भवाच्युत ॥१०॥
इति प्रार्थना ॥ श्वेतद्वीपे भोगिनाथे योगीनाथे स्थिते त्वयि ॥
-धातुभिस्मे व्रतेऽनुर्णां देहि लक्ष्मीपते मम ॥ ११ ॥ -पुरुषो वाभि-
क्रान् मासान् देवस्मो आमनावधि ॥ इमं करिष्ये नियमं निर्विघ्नं
कुरु मेऽच्युत ॥१२॥ इदं व्रतं मया देव गृहीतं पुरतस्तव ॥ निर्वि-
घ्नं ॥ ७ ॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

सिद्धिमाप्नुयात् । यस्मादाज्ञे रमापते ॥ १७ ॥ नियमः- सीमोल्लंघन
मक्षौरं नखलंघनमेव च ॥ एकभिक्षान्नकर्त्रिया क्षारान्नेन व्रतमा-
चरेत् ॥ १८ ॥ गृहीतोऽस्मिन् व्रते देव पंचत्वं यदि गो भवेत् ॥
तदा शवतनुसंभूर्णं यस्मादाज्ञे जनार्दन ॥ १९ ॥ इति प्रार्थना, नमस्का-
रं च कुर्यात् ॥ ततनन्तरं गृहस्थैः— गन्धपुष्पधूपदीप-
नैवेद्यकोमलाचंदनगोपीचन्दनमृद्दन्तकाष्ठाक्षुमचारैः सम्यक्
संन्यासिनां पूजा कार्या ॥ ततो द्वितीयदिवसे देवं संपूजयेद्विस-
र्जयेन्नाद्धिने वा ॥ अनिर्जागेष्ठ गच्छस्व पुनरागमनं कुरु ॥
प्रसीद देवदेवेश परिवारेण संयुता ॥ नास्माकं रक्षणे नित्यं निवसे-

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

ब्रह्मन् योगविन् क्रान्तिन् ॥ वसेत्समानवीडेषु तपस्विषु कुलेषु वै ॥ १ ॥
॥ ८ ॥ इति व्यासपूजाविधिः ॥

अथ अत्रैतिहासः- दाल्भ्योवाच- विष्णुधर्मित्वयाख्याताः
श्रुत्वाश्चर्यसमापन्नः ॥ कृतेषु केषु मासेषु व्यासश्रीजनार्दनः ॥
पूज्यते येन विधिना किं फलं तद्वदप्रभो ॥ १ ॥ विष्णुरुवाच-
-आषाढशुक्लपक्षे तु पूर्वधिष्ण्यादिनी सदा ॥ पौर्णमासी तथा तत्र
व्यासश्रीजनार्दनः ॥ २ ॥ पूज्यः पथादिभिः सर्वैः परहंसैः परम-
हंसकैः ॥ तेपि सर्वे समपूज्यावै गृहमेधिभिरादरात् ॥ ३ ॥ सर्वतो-
भद्रमालिख्य तत्रवै कलशं न्यसेत् ॥ सौवर्णराजतं वापि वंशपात्रं
तथोपरि ॥ ४ ॥ ॥ ८ ॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

द्वादशाक्षरं मन्त्रमथ सौरे वा पटसूत्रके ॥ करन्यासं विधायाथ पूजा-
नन्तरमं देवताः ॥ ८ ॥ तत्र मंत्रविधानेन व्यासबीजार्चनः ॥ अुप-
चारैः षोडशाभिः पूजनीयः प्रयत्नतः ॥ ९ ॥ पौराणैर्नाममन्त्रैर्वापि वै-
दमंत्रैर्विशोधनः ॥ गृहस्थैर्नरनारीभिश्चैकथा विधार्चनमिहेर्जितैः ॥ १० ॥
तंपुलैश्चरुवेनपुष्पैर्नानाफलैरपि ॥ कौपीनैर्दनकाष्ठैश्चूर्ण-
कैश्चविशोधनः ॥ ११ ॥ सौवर्णैराजनैर्वापि नानाविधफलैस्तथा ॥ नाना वा-
द्यैर्विशोधैश्च तत्र पूजा फलं शृणु ॥ १२ ॥ समुपेक्षभवादेन सर्वविघ्नाविना-
शनः ॥ सर्वदाश्चत्रवीणश्च सर्वदाश्चधुरंधरः ॥ १३ ॥ गजवाजिरथा
श्चैश्चयुक्तः सर्वगुणैरपि ॥ पुत्रपुत्रकलत्रादिधनधान्यादिभिस्तथा ॥ १४
धनुरंगवल्गेनगभृंगराज्यधुक्षणा ॥ मेघाश्रद्धा धृतिः कांतिस्सौभा-

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

व्या॰ पू॰ ग्रमनुलं अवेत् ॥ सत्यं ५ या क्षमा शांतिः दाक्षिण्यमनुलं अवेत् ॥ सप्त
॥ ६ ॥ धौडिपं औदार्य गांभीर्य अनुलं अवेत् ॥ भुक्त्वा योगान् यथा कामं अंते
विष्णुपदं व्रजेत् ॥ १३५ ॥ इति विष्णुधर्मोत्तरे दान्त्रय विष्णुसंवादे व्यास
पूजाविधिविनिर्णयः समाप्तः ॥ अत्र भुवनेश्वरा गृहस्थाः -
व्यासपूर्णिमां कृत्वा - वृद्धमनिपुरस्सरं सर्वयतीन् षोडशोपचारैः
पूजयेत् । गंधपुष्पधूपदीपनैवेद्यदंतधावनमृत्तिका गोपीचन्दनं -
कौपीनवस्त्र वहिर्वासपट्टकुलकटिसूत्रदंडकमंडलु मुरववासः -
एकंग शुंठी हरीतकी मैत्रलेपनगुलाल अबीर पुष्पमाला नीरांजन
पुष्पांजालीमि मूर्तिं धित्वा आर्तिक्यं कृत्वा - नीराजनं पुष्पं जलं करवा ।
यस्य स्मृत्या - येति मंत्रमर्पणं । नामोच्चारणं ब्राह्मणाः कुर्युः । आमंत्रे-
कः । आसीर्वादः ॥ दक्षिणा संकल्पः । यज्ञेन यज्ञमयजंत देवा इति विसर्जनं ॥
॥ ७ ॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

श्रीकृष्ण उवाच - मत्र अमी सुरर्षे नन्वपमां विद्धि भारत ॥ पूजिनं
पूजितो हि वै पूजिताः सर्वदेवताः ॥ १ ॥ शिववाक्यं कन्दपुराणे -
ब्रह्मविष्णुरुद्रत्यसमाख्या मकलत्रया ॥ सकृद् भुंक्ते न यानि ना
पितृदेवाः स्मृ पूजिताः ॥ ३ ॥ सर्वे नैतृप्तिमाप्नोति दशवर्षाणि भारत ॥
जन्म कोटि सहस्रेषु पूजितस्तेन शंकरः ॥ २ ॥ सेवनेन्द्रस्तमा यान्ति
महाभगवतो यतिः ॥ यतिभ्यैः पूजनमानैस्तु सर्वे देवास्तु पूजिताः ॥ ३ ॥
अपमाने कृते तेषां देवास्सर्वे प्रमानिनाः ॥ सदोषं निर्गुणं वापि यतिः
पुत्रं न कीर्तयेत् ॥ ४ ॥ अज्ञानात् कीर्तये द्यस्तु समाणि नरकं ध्रुवं ॥
येनापमानिते शिवस्तेनाहं पापमानिनः ॥ ५ ॥ हरिब्रह्मादन्ये देवाः
पितरो मनु जास्तथा ॥ आगच्छन्ति सुरास्सर्वे अर्घ्यो मुनि पुंगवाः ॥ ६ ॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

तीर्थानि आनयेत्सर्वे भिक्षुके गृहमागते ॥ यानि यस्य गृहस्थस्य संतुष्टो वसते गृहे ॥ ७ ॥ तुष्टो ददाति दैन्यारि यच्चित्तं आमूलसंफलं ॥ मैत्रं नमाने दृष्ट्वा काषायवाससं ॥ ८ ॥ दानमूलफलं प्राप्तं नेतां ददाति पुत्रक ॥ सर्वदानेषु सर्वत्र महीं भवति ते हरिः ॥ ९ ॥ श्रद्धानामनुकंपायतस्थ धर्मविवृद्धये ॥ यदा कारयते स्नानं यतीनां मोक्षिणोत्तमं ॥ १० ॥ स्नानं जं लभते पुण्यं गंगादौ स्नानवार्षिकं ॥ कौमीना च्छादने दंडं वहिर्वासत्य पादुके ॥ ११ ॥ यो ददाति यथा शक्त्या पुण्यं नरूप वदाम्यहं ॥ दत्तं वाजि सहस्रेण यानं गोनां शतत्रयं ॥ स्वर्गे पुनः सहस्रस्य फलमाप्नोति मानवः ॥ १२ ॥ इति व्रतपूजा समाप्ता ॥ ॐ तत्सत्कल्पब्रह्मार्पणमस्तु ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

अथ व्यासपूजा - आचम्य देशकालौ संकीर्त्य - व्यासमस्मिन्पीठे आवाहयामि श्रीकृष्णव्यासश्रावणकाव्यांसपरिवाराय पूजनं करिष्ये इति संकल्प्य । मध्ये श्रीकृष्णं तत्पूर्वतः साद्धिष्ठेन वासुदेवसंकर्षणप्रद्युम्नानिरुद्धानावाह्य श्रीकृष्णपूर्वक दक्षिणभागे व्यासं तत्पूर्वतः साद्धिष्ठेन सुमंतु जैमिनि-वैशंपायन पैलाख्यशिष्यपंचकमावाह्य श्रीकृष्णादि वामे भाल्यकारं श्री-शंकरं तत्पूर्वतः साद्धिष्ठेन पद्मपादविश्वरूपसोदरकुलचन्द्रमलका-चार्यान्आवाह्य । श्रीकृष्णपंचके श्रीकृष्णपादयोः ब्रह्मरुद्रौ पूर्वादि-चतुर्दिक्षु-सनकसनंदन सनातन सनत्कुमारानावाह्य, कृष्णपंचकात्पुरतः गुरु परमगुरु परमेष्ठीगुरु परात्परगुरुन् ब्रह्मवसिष्ठशक्तिपराशरव्यास शुकगौडपाद गोविंदपादशंकराचार्यान् ब्रह्मसिद्धांश्चावाह्य ॥ पंचक

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

त्रयरूप आग्नेय कोणे गणेशं, ईशान्यां क्षेत्रपालं, वायव्ये - दुर्गां, नैर्ऋत्ये - सरस्वतीं, आग्नेयादिअष्टदिक्षु तेषां पार्श्वाधिपान् पूजयेत् ॥ तत्र नाथाय॥ षडक्षरेण श्रीकृष्णपूजा । अन्येषां स्वस्ववाह्निनमौं तैस्तैर्नामभिर्मंत्रैः पूजा कार्या। पूजांते - अस्मिन् यन्त्रे वंद्ये - वत्सरो वार्षिकान् मासान् इहवस्ता-मीति मनसा संकल्प्य ॥ अहं त्वान्विव स्यामि सर्वभूतहिताय वै ॥ त्रायेण त्राहीति मंत्रेण कुलं वर्म दृश्यते ॥ अनस्ते ज्ञाभिर्हिंसाय महान् वैच्युति सैन्यात् ॥ इत्यस्त्रमंत्रेण वत्सरो मासान् अत्रैवासनि बाध्यके ॥ इति वाचि-कं संकल्पं कुर्यात् ॥ ततो गृहस्थाः यतिं ब्रूयुः - नियमनु भुवे-नात्र गमिष्यामः कृतार्थत्वं ॥ यत्राद्यालिंग्य शुक्रौ वां कीदृशा वयं मुदा ॥ इति ॥ ततो - ब्रह्मानुक्रमेण यतीन् गृहस्थायतयश्च अन्योन्यं नमस्कु-र्युः ॥ ॥ ११ ॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

इति ॥

अथ विधिः पौर्णमास्यामस्तमये द्वादश्यां कार्यः ॥ ॥ इयं संन्यासिकृत्किं
पूजा ॥ अथ गृहस्थार्थैकमासं कैरचेत् ॥ अत्र स्वगुरुपूजनं
कार्यं ॥ तत्र अथ मासकैरधिकारानुसारेण आम्नायोक्तगुरुपूजा कार्या ॥
अत्र नावत् सर्वेषां अनुपदेष्टृपूजा आवश्यकी इति सामान्यविधिरपि
संक्षेपतो लिख्यते - देशकालसंकीर्तनांते मम गृहीतानुग्रहदेवता -
मंत्रोपासना सिद्ध्यर्थं सद्गुरुनाथपादुकापूजनं करिष्ये इति संकल्प्य - आसने गुरुं पार्श्वे मार्गे गुरुं
अग्रवेद्यां गणेशः शाङ्गुरुः स्वगुरुं न्यायेत् - आनन्दमानन्दकरं
प्रसन्नं ज्ञानस्वरूपं निजबोधरूपं योगीन्द्रमीड्यं भवरोगवैद्यं

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

श्रीगुरुकं निलयहं नमामि ॥ १॥ अथवा — नमो गुरुभ्यो गुरुपादुका-
भ्यो नमः परेभ्यः परपादुकाभ्यः ॥ आचार्यसिद्धेश्वर पादुकाभ्यो नमो-
स्तु लक्ष्मीपतिपादुकाभ्यः ॥ २ ॥ इति ध्यात्वा आसनैः —
योनो अग्ने अरणि वाँ अन्तरो रयिवाँ वामर्चयति हव्येन ॥ मंत्रो गुरुः
पुनरस्तु नोऽसमा अनुमृडयीष्ट नव्यं सुकृतैः ॥ इति मंत्रेण
षोडशोपचारैः पूजयेत् ॥ इति श्रीगुरुपादुकासु - गुरुब्रह्मा गुरुर्विष्णु
रिति मंत्रेण सर्वं पूजयेदिति ॥ इति व्यास पूजा समाप्ता ॥

॥ १२ ॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

[OrderDescription]
,CREATED=02.12.19 16:35
,TRANSFERRED=2019/12/02 at 16:39:18
,PAGES=26
,TYPE=STD
,NAME=S0002281
,Book Name=M-1392-VYAS PUJA
,ORDER_TEXT=
,[PAGELIST]
,FILE1=00000001.TIF
,FILE2=00000002.TIF
,FILE3=00000003.TIF
,FILE4=00000004.TIF
,FILE5=00000005.TIF
,FILE6=00000006.TIF

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

FILE7=00000007.TIF
,FILE8=00000008.TIF
,FILE9=00000009.TIF
,FILE10=00000010.TIF
,FILE11=00000011.TIF
,FILE12=00000012.TIF
,FILE13=00000013.TIF
,FILE14=00000014.TIF
,FILE15=00000015.TIF
,FILE16=00000016.TIF
,FILE17=00000017.TIF
,FILE18=00000018.TIF
,FILE19=00000019.TIF
,FILE20=00000020.TIF
,FILE21=00000021.TIF

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

FILE22=00000022.TIF
,FILE23=00000023.TIF
,FILE24=00000024.TIF
,FILE25=00000025.TIF
,FILE26=00000026.TIF
,

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection